

Nekrolog

Hans Ulrik Skotte Møller

31. marts 1951 – 12. oktober 2025

Et ungdomsoprør ramte DOF i 1970/71, hvor 58 unge i et brev til hovedbestyrelsen krævede meget mere demokrati i foreningen. Hans Ulrik Skotte Møller var en af de 58, men rebel var han så langt fra. Oprøret førte til et nybrud med dannelse af lokalafdelinger i næsten alle amter.

Hans Ulrik spillede en helt afgørende rolle ved oprettelsen af DOFs lokalafdeling i Ringkøbing Amt. Selv om han boede yderst mod vest i Århus Amt, havde han af Lorenz Ferdinand fået opgaven med at samle syv mand til bestyrelsen i den nye lokalafdeling. Vi fik tre år (1972- 75) sammen i bestyrelsen, før han skulle videre i 'karrieren' som biologistuderende først i Århus i et par år og senere København.

I 1978 lavede han biologispeciale om Tippetnes ynglefugle siden 1928 – *Redehabitatvalget hos Vibe, Stor Kobbersneppe, Rødben og Brushane på reservatet Tipperne, Vestjylland* – en fin kobling til hans fars tid på Tipperne som jagtbetjent omkring 1930.

Hans Ulrik voksede op på et savværk i St. Hjælland Plantage nær Silkeborg i en forst- og jagtkultur og startede sin fugleinteresse der, hvor han også "fik skudt mere end godt og lovligt var." Det med jagten ophørte meget tidligt, og som den eneste i familien indtog han rollen som ikke-jæger.

I 1970-72 skrev han to bøger, *Midtjyllands Fugle*, på basis af hans eget og Kjeld Hansens projekt Ornitologiske Undersøgelser i Midtjylland. Det var på den tid Lorenz Ferdinand trådte ind på scenen som DOFs sjette formand. Han fik øje på Hans Ulriks indlysende talent og fik ham engageret i DOF. I årene 1973-76 var han studentermedhjælper i DOF og Fugleværnsfonden. Han avancerede til medlem af DOFs hovedbestyrelse 1976-79, hvorefter det måtte stoppe, da han blev ansat i Fredningsstyrelsen.

Inden da blev han ringmærker i starten af 70'erne, dels på Hesselø sammen med Jørgen Rabøl og dels på Hjelm sammen med Kjeld Hansen. Dernæst var han med til at starte Småfuglegruppen i DOF, der introducerede punkttællingerne i 1976. Projektet er stadig et fyrtårn i DOFs monitoringsarbejde.

I 1975 var Hans Ulrik medforfatter til den lille debatbog, *Kystfuglejagt og kystfuglebeskyttelse*, som satte gang i et jordskred af bedre jagtregulering. Den 24. juni 1978 besøgte han sammen med Bodil Dehn Petersen Harboøre Tange, hvor de fandt 51 døde, forgiftede fugle, heraf 45 terner. De anmeldte sagen til Miljøstyrelsen dagen efter og påpegede, at forgiftningen med stor sandsynlighed stammede fra kemikaliefabrikken Cheminova, der udledte giftigt spildevand til Vesterhavet ved hofde 42. Det blev kort efter påvist, at fuglene var døde af giften Parathion. Deres fund var med til at afdække miljøkatastrofen, hvor fabrikken i første omgang blev frikendt, og hvor myndighederne mere end antydede, at fuglene kunne være placeret af miljøfanatikere.

Den 26. oktober 1979 holdt Hans Ulrik et skelsættende foredrag på Århus Universitet om fundet af de døde fugle. Hans stærke og overbevisende beretning førte til dannelsen af den berømte Cheminova-gruppe. Gruppen, der primært bestod af biologistuderende fra Århus Universitet, afdækkede i årene derefter miljøkatastrofen og tog kampen op for at få ansvaret placeret. Oprydningen efter den skandaløse giftforurening i området omkring hofde 42 venter stadig på at blive gennemført.

I 1979 blev Hans Ulrik ansat i Fredningsstyrelsen/Skov- og Naturstyrelsen, hvor han fx i slut-80'erne

var drivkraften i et kæmpe arbejde med registrering af marginaljordene. Det førte til, at Danmark i 1989 vedtog Lov om Naturforvaltning, som satte gang i en mindre flodbølge af naturgenopretninger over det ganske land, og hvor han selv efterfølgende var drivkraften bag mange flotte naturgenopretningsprojekter.

I 1980 var Hans Ulrik forfatter til den store redegørelse *Naturforholdene i Vejlerne*, der var en beskrivelse af udviklingen i Vejlerne i 1900-tallet. Redegørelsen var tænkt som et oplæg til en kraftig omlægning/forbedring af forvaltningen, men den fik først luft under vingerne, da Aage V. Jensens Fonde købte Vejlerne i 1993.

En anden af Hans Ulriks store bedrifter var på Borneo, hvor han i tre år 1999-2002 arbejdede benhårdt og med stor succes i Sabah med opgradering af beskyttelsen af et helt fantastisk, totalt menneske-uberrørt 600 km² primærskovområde i det indre af øen.

Da han vendte tilbage til styrelsen, fik han nok et af sit livs største chok, for statsminister Anders Fogh Rasmussen havde i mellemtiden – for en natur- og fuglebeskytter – vendt alt til det værre. I sine sidste 10 år indtil pensioneringen arbejdede han med håndtering af bevillinger fra Nordisk Ministerråd til natur- og miljøprojekter.

Da han stoppede i 2013, skrev jeg er par linjer til ham: "Du kan se tilbage på en fremragende indsats i Miljøministeriet [...] Med dig forsvinder en af de sidste ægte naturengagerede medarbejdere fra Styrelsen."

Samme år købte han sammen med sin kone, Bente, Krebsgården på Agersø i Store Bælt. Her fik de det paradis, som ikke mindst Hans Ulrik havde drømt om med "strandenge med ynglende vadefugle, krat og urørt skov til ringmærkning, klokkefrøer og en hjertens fryd af markblomster", som Bente så fint udtrykte det. Han genoprettede naturen på sine jorde og havde store planer om nye arealer, han kunne købe. Gennem årene ringmærkede Hans Ulrik over 26 000 fugle på Krebsgården. De sidste fugle om mandagen, hvor han døde den følgende søndag på Slagelse Sygehus.

Her fra øen kæmpede han stadig store kampe for naturen og fuglene: Mod planerne om en stor havvindmøllepark på Omø Stålgunde, mod planerne om 250 meter høje vindmøller i St. Hjælland Plantage og mod planerne om solcelleanlæg ved Hjælland – hans barndomsegn. Kampene blev vundet, og sejrene nåede han at opleve. I november 2024 fik han

DOFs hæderspris for en imponerende flot og årelang indsats for natur- og fuglebeskyttelse og for naturgenopretning af vores hårdt opdyrkede land.

Hans Ulrik brugte aldrig de store ord, men vidste om nogen, at store resultater nås efter det lange seje træk og med stor tålmodighed. Hans datter, Louise, betegnede så rammende sin far med ordene: "Han havde en fin måde at være i verden på."

Hans Ulriks store familie ejede i generationer et stort skovområde i St. Hjøllund Plantage. I 2017 blev skoven delt op mellem de mange fætre. Hans Ulrik fik efter eget ønske sammen med Louise, den del af

skoven, der rummer det meget smukke Sillerup Væld. Et ørreddambrug havde i årtier udnyttet det krystallklare vand fra vældet. Det pinte Hans Ulrik. Engang i begyndelsen af 1970'erne sagde han, at han ville kæmpe hele sit liv for at få det svineri nedlagt! Med hjælp fra Silkeborg Kommune og 15. Juni Fonden blev dambruget nedlagt i 2020 og åen genoprettet. Her blev Hans Ulriks urne nedsat søndag den 9. november. Ringen sluttet og et smukt punktum sat over en af de store i dansk naturbeskyttelse.

Christian Hjorth